

รายงานข่าวประจำสัปดาห์

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

รายงานสถานการณ์ตลาดสินค้าข้าวในอิหร่าน ปี 2020

ข้าวในตลาดอิหร่านเป็นสินค้าที่รัฐบาลมีมาตรการควบคุมปริมาณการนำเข้าเพื่อปกป้องเกษตรกรและอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศ โดยปกติรัฐบาลจะประกาศห้ามนำเข้าข้าวจากต่างประเทศในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวซึ่งตรงกับช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี และเมื่อผ่านพ้นการเก็บเกี่ยวไปแล้วรัฐบาลอิหร่านจึงจะอนุญาตให้มีการนำเข้าข้าวได้ซึ่งจะอยู่ประมาณช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนของทุกปีเป็นต้นไปจนกว่าจะมีประกาศห้ามนำเข้าอีกครั้งในปีถัดไป

การผลิตข้าวของอิหร่านในปี 2020

จากข้อมูลการสำรวจของทางการระหว่างปี 2016-2018 พบว่าอิหร่านมีพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศประมาณ 580,000 เฮกตาร์ (ประมาณ 3,625,000 ไร่) โดยร้อยละ 70 ของพื้นที่ (ประมาณ 427,000 เฮกตาร์หรือประมาณ 2,668,750 ไร่) อยู่ในจังหวัดกิлянและจังหวัดมาฆานดาราน ที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือสุดของประเทศ ดิตทะเลสาบแคสเปียน

ในฤดูกาลผลิตปี 2018/2019 อิหร่านประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนตกน้อยลง ทำให้ปริมาณน้ำฝนในประเทศลดลงประมาณร้อยละ 40 ส่งผลให้น้ำใต้ดินที่ใช้สำหรับการเกษตรส่วนใหญ่ในอิหร่านมีปริมาณลดลงไปด้วย เหตุนี้รัฐบาลอิหร่านจึงได้ประกาศจำกัดพื้นที่เพาะปลูกข้าว ซึ่งจัดเป็นพืชที่มีการใช้น้ำมากในการเพาะปลูก โดยห้ามเกษตรกรในจังหวัดอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจาก 4 จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศ ทำการเพาะปลูกข้าวโดยเด็ดขาด ดังนั้น ผลผลิตข้าวในฤดูกาลผลิตปี 2018/2019 จึงมีปริมาณเพียง 1.96 ล้านตัน

อย่างไรก็ตาม ในปี 2020 เนื่องจากเห็นว่าปริมาณน้ำฝนภายในประเทศมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กระทรวงเกษตรและกิจการจีฮัดอิหร่านจึงได้ยกเลิกประกาศการจำกัดพื้นที่เพาะปลูกเป็นการชั่วคราว ส่งผลให้ผลผลิตข้าวโดยรวมของอิหร่านในฤดูกาลผลิตปี 2019/2020 ที่ผ่านมามีปริมาณสูงถึง 2.9 ล้านตัน คิดเป็นการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 45 จากฤดูกาลผลิตปี 2018/2019 ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกที่เพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 38 จากเดิม 580,000 เฮกตาร์เป็น 840,000 เฮกตาร์ (ประมาณ 5,250,000 ไร่)

การบริโภคภายในประเทศ

นโยบายภาครัฐ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

นโยบายเศรษฐกิจการลงทุน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนนทบุรี ตำบลบางกระขอ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

แนวโน้มการตลาด

Thai Trade Center – Tehran
No. 15, 10th Alley, Hassan Seif St.,
SharakGharb, Tehran, IRAN

รายงานสินค้าและบริการ

Tel: +9821 88 57 1881
Email: ttctehran.ir@gmail.com

อื่นๆ

รายงานข่าวประจำสัปดาห์

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

ชาวอิหร่านมีความเชื่อว่าข้าวอิหร่านที่ผลิตได้ในประเทศเป็นข้าวที่มีคุณภาพดี เป็นข้าวหอมที่หุงสุกแล้วมีเมล็ดร่วนซุย นุ่มลิ้น เป็นรสชาติที่นิยมของชาวอิหร่าน โดยปกติชาวอิหร่านบริโภคข้าวเฉลี่ยประมาณ 35 กิโลกรัมต่อคนต่อปี คิดเป็นการบริโภครายเดือนๆละประมาณ 120,000 -150,000 ตันซึ่งหากเป็นเดือนที่มีช่วงเทศกาลเช่น เทศกาลถือศีลอด หรือเทศกาลทางศาสนาโมฮารัม ชาวอิหร่านจะบริโภคข้าวเพิ่มมากขึ้นประมาณเดือนละ 200,000 ตัน

แม้ว่าอิหร่านจะมีศักยภาพในการผลิตข้าวในปริมาณที่สามารถตอบสนองความต้องการภายในประเทศในระดับหนึ่ง แต่โดยรวมแล้วพบว่าข้าวที่ผลิตในประเทศมีราคาสูงมากเมื่อเทียบกับข้าวนำเข้าเพราะข้าวที่ผลิตในประเทศมีต้นทุนในการผลิตสูง เนื่องจากความไม่เอื้ออำนวยของสภาพภูมิอากาศ รวมไปถึงเทคโนโลยีในการผลิตและเครื่องจักรกลที่ยังไม่ทันสมัย ดังนั้น ในตลอดระยะเวลาเกือบ 40 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลอิหร่านจึงมีความจำเป็นในการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศที่มีราคาถูกเพื่อกระจายให้กับกลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลาง ซึ่งนอกจากจะเป็นการควบคุมราคาข้าวในตลาดภายในประเทศแล้วยังเป็นการรักษาระดับความสมดุลทางอาหารหรือ Food Security ในประเทศอีกด้วย โดยในแต่ละปีจะมีการนำเข้าข้าวเฉลี่ยประมาณ 1.2-1.5 ล้านตัน เพื่อสนองความต้องการภายในประเทศที่มีประมาณ 3.2-3.5 ล้านตันต่อปี

การนำเข้า

ตัวเลขสถิติของกรมศุลกากรอิหร่านในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ ปัจจุบัน (21 มี.ค. – 20 พ.ย. 2020) พบว่า อิหร่านนำเข้าข้าวจากต่างประเทศรวมทั้งสิ้นจำนวน 630,000 ตัน ลดลงร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า โดยนำเข้าจากอินเดียและปากีสถานคิดเป็นปริมาณร้อยละ 80 ของการนำเข้าข้าวทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่าในแต่ละปีอิหร่านจะนำเข้าข้าวบาสมatikจากอินเดียเฉลี่ยปีละประมาณ 1.3 ล้านตัน แต่ในปี 2020 การนำเข้าข้าวดังกล่าวจากอินเดียกลับลดลงถึงร้อยละ 20

นอกจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศที่ทำให้การนำเข้าข้าวจากต่างประเทศมีราคาและต้นทุนสูงแล้ว ยังมีสาเหตุอื่นๆ อีกที่ทำให้อิหร่านไม่สามารถนำเข้าข้าวได้ตามปริมาณที่ต้องการ คือ 1) การประกาศห้ามนำเข้าข้าวในช่วงต้นฤดูการผลิตปี 2019/2020 เพราะรัฐบาลเห็นว่าปริมาณน้ำที่เพียงพอในการเพาะปลูกข้าวและที่สำคัญได้ประกาศให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวแล้ว 2) การขาดแคลนเงินตราต่างประเทศอันเนื่องมาจากมาตรการคว่ำบาตร ทำให้ธนาคารกลางแห่งชาติอิหร่านยกเลิกอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้แลกเปลี่ยนค่านำเข้าพื้นฐานในอัตราอุดหนุนของรัฐบาล จากเดิม 1 เหรียญสหรัฐฯ เท่ากับ 42,000 เรียล มาเป็นอัตราแลกเปลี่ยนในระบบ NIMA (อัตราที่ผู้นำเข้า-ส่งออกตกลงกันในระบบ Online Bidding ของรัฐ) ซึ่งมีราคาใกล้เคียงกับอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเสรี โดยปัจจุบันอัตราแลกเปลี่ยนในระบบ NIMA อยู่ที่ประมาณ 260,000 เรียลต่อ 1 เหรียญฯ ในขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเสรีอยู่ที่ประมาณ 257,500 เรียลต่อ 1 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งจากการยกเลิกอัตราแลกเปลี่ยนในอัตราอุดหนุนรัฐบาลนี้ทำให้ผู้นำเข้าข้าวมีภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นถึง 4

นโยบายภาครัฐ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

นโยบายเศรษฐกิจการลงทุน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนนทบุรี ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

แนวโน้มการตลาด

Thai Trade Center – Tehran
No. 15, 10th Alley, Hassan Seif St.,
SharakGharb, Tehran, IRAN

รายงานสินค้าและบริการ

Tel: +9821 88 57 1881
Email: ttctehran.ir@gmail.com

อื่นๆ

รายงานข่าวประจำสัปดาห์

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

เท่าตัว และราคาข้าวนำเข้าขยับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้นำเข้ากลุ่มสินค้าหลักพื้นฐานที่จำเป็นเช่น ข้าวสาร น้ำตาล น้ำมัน เนย ฯลฯ จำต้องชะลอการนำเข้าเพราะมีความเสี่ยงด้านต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากข้อความตามสื่อแขนงต่างๆ พบว่ารัฐบาลอิหร่านมีนโยบายที่จะนำเข้าข้าวจากต่างประเทศในปริมาณที่เพิ่มขึ้นก่อนสิ้นปีงบประมาณปัจจุบัน (เดือนมีนาคม 2021) เพื่อตอบสนองความต้องการข้าวภายในประเทศที่เหลืออีกจำนวนประมาณ 1 ล้านตัน โดยรัฐบาลจะหันไปเจรจานำเข้าจากแหล่งนำเข้าข้าวอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากอินเดียและปากีสถาน ทั้งนี้ รัฐบาลอิหร่านได้ให้ความสนใจที่จะนำเข้าข้าวจากประเทศที่มีราคาถูกเป็นหลัก โดยเฉพาะจากกลุ่ม

ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทยและเวียดนาม และประเทศในกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ทั้งนี้ เพื่อควบคุมราคาในตลาดข้าวภายในประเทศและรักษาสมดุลของปริมาณการบริโภคข้าวของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลาง ซึ่งพบว่าปริมาณการบริโภคข้าวมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากราคาที่ปรับตัวสูงขึ้น นายกษมาคมผู้นำเข้าข้าวของอิหร่านให้ความเห็นว่า การนำเข้าข้าวที่มีราคาถูกจากต่างประเทศจะสามารถตอบสนองและสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นให้กับประชากรที่มีรายได้น้อยและกลุ่มชนที่มีรายได้น้อยของประเทศที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 60 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกค้าสำคัญของตลาดข้าวที่นำเข้าจากต่างประเทศ

ราคาจำหน่าย

นับตั้งแต่ปี 2019 เป็นต้นมา ราคาข้าวในตลาดอิหร่านมีการขยายตัวสูงขึ้นมาโดยตลอด โดยปัจจุบันพบว่าขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 140

ในเดือนพฤศจิกายน 2020 ข้าวอิหร่านเกรดเอ มีราคาขายปลีกที่กิโลกรัมละประมาณ 318,000-354,000 เรียล ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 37 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ในส่วนของราคาข้าวนำเข้าจากต่างประเทศพบว่าในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคมของปี 2019 ข้าวบาสมาติกจากอินเดียและปากีสถานมีราคาขายปลีกที่กิโลกรัมละ 89,000 เรียล แต่พอมายุ่งกับช่วงเดียวกันของปี 2020 ข้าวบาสมาติกชนิดดังกล่าวมีราคาขายที่เพิ่มขึ้นถึงกิโลกรัมละ 138,800 เรียล คิดเป็นการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 55.7 และ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2020 ราคาของข้าวบาสมาติกจากอินเดียและปากีสถานได้ขยับตัวไปเป็นกิโลกรัมละประมาณ 240,000-270,000 เรียล ในขณะที่ข้าวของอิหร่านจะมีราคาอยู่ที่กิโลกรัมละ 460,000-500,000 เรียล

ทั้งนี้ ข้าวไทยเป็นข้าวที่รัฐบาลอิหร่านจัดเก็บไว้แจกจ่ายให้กับกลุ่มชนที่มีรายได้น้อย และครอบครัวที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรอุปถัมภ์ (Social & Charity Organizations) หาซื้อได้ตามร้านสหกรณ์ของรัฐบาล

นโยบายภาครัฐ

นโยบายเศรษฐกิจการลงทุน

แนวโน้มการตลาด

รายงานสินค้าและบริการ

อื่นๆ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนนพบุรี ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

Thai Trade Center – Tehran
No. 15, 10th Alley, Hassan Seif St.,
SharakGharb, Tehran, IRAN

Tel: +9821 88 57 1881
Email: ttctehran.ir@gmail.com

รายงานข่าวประจำสัปดาห์

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

ความเห็นสำนักงาน

ปริมาณการนำเข้าข้าวของอิหร่านในแต่ละปีมีความไม่แน่นอนและชัดเจนมีสาเหตุมาจากความไม่ลงรอยกันของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของอิหร่านที่ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าผลผลิตภายในประเทศมีเพียงพอกับความต้องการ ไม่จำเป็นต้องนำเข้าข้าวในปริมาณมากๆ และหากมีการนำเข้าควรนำเข้าไม่เกินปีละห้าแสนตัน เพื่อคุ้มครองเกษตรกรและการผลิตภายในประเทศ และเป็นการป้องกันการไหลออกของเงินงบประมาณแผ่นดินที่ใช้ในการนำเข้าข้าว ในขณะที่อีกฝ่ายเห็นว่าอิหร่านยังมีความจำเป็นต้องในการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศเพื่อปรับสมดุลด้านราคาของข้าวในตลาด พร้อมเปิดโอกาสและทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีรายได้น้อยได้ซื้อข้าวราคาถูกลงมาบริโภค โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ข้าวที่ผลิตได้เองในประเทศและข้าวบาสมาดีกมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นท่ามกลางสถานการณ์ความไม่แน่นอนเช่นนี้ จึงมีความเป็นไปได้ที่อิหร่านจะหันไปนำเข้าข้าวราคาถูกลงมาจากเวียดนามและไทย เพื่อนำมาทดแทนปริมาณความต้องการที่เหลือในปีงบประมาณ 2020 ที่มีจำนวนประมาณ 1 ล้านตัน โดยอาจเร่งนำเข้าในช่วง 2-3 เดือนข้างหน้า เพื่อให้ทันเทศกาลปีใหม่อิหร่านและเทศกาลเดือนรอมดอน (เทศกาลถือศีลอด) ซึ่งเป็นช่วงที่มีความต้องการบริโภคข้าวสูงมากกว่าความต้องการปกติ

นโยบายภาครัฐ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

นโยบายเศรษฐกิจการลงทุน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนนนทบุรี ตำบลบางกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

แนวโน้มการตลาด

Thai Trade Center – Tehran
No. 15, 10th Alley, Hassan Seif St.,
SharakGharb, Tehran, IRAN

รายงานสินค้าและบริการ

Tel: +9821 88 57 1881
Email: ttctehran.ir@gmail.com

อื่นๆ